

Wspólna Polityka Bezpieczeństwa i Obrony Unii Europejskiej (WPBiO)-

najczęściej zadawane pytania i odpowiedzi

1) Czym jest WPBiO?

Wspólna Polityka Bezpieczeństwa i Obrony (WPBiO), (ang. Common Security and Defence Policy, CSDP) jest integralną częścią Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa. Podejmowane przez państwa członkowskie działania w sferze WPBiO zapewniają UE zdolność do skutecznego zarządzania kryzysami zewnętrznymi. W tym celu, Unia rozwija narzędzia cywilne i wojskowe. Zaangażowanie państw członkowskich w realizację WPBiO stwarza podstawę do ewentualnego utworzenia wspólnej obrony (o ile państwa UE wyrażą takie zainteresowanie i chęć dalszego rozwoju w tym kierunku).

Ministerstwo Obrony Narodowej
Departament Prasowo Informacyjny
newsroom@mon.gov.pl
+48 22 6840-230

2) Jaka jest geneza WPBiO?

Geneza sięga czasów zakończenia II wojny światowej i formowania się przyszłych struktur Unii Europejskiej (można powiedzieć, że temat jest równie stary, jak sama Unia). Lecz w początkowym okresie (od zakończenia wojny do upadku ZSRR) większą wagę przywiązywano do NATO jako sojuszu, który będzie w stanie odpowiedzieć na ewentualną zmasowaną agresję Związku Radzieckiego (wojna nuklearna, równowaga sił, kontruderzenie atomowe etc.). W przypadku UE zaakcentowanie problemy WPBiO pojawiają się w Traktacie z Maastricht (podpisany 07.02.1992 r., wszedł w życie 01.11.1993 r.) a konkretnie art. J tego traktatu (określono tam następujące cele WPBiO: rozwijanie oraz umacnianie demokracji i państwa prawnego, a także poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności, popieranie współpracy międzynarodowej, ochrona wspólnych wartości, podstawowych interesów i niezależności Unii, umacnianie bezpieczeństwa Unii i jej Państw Członkowskich we wszelkich formach, utrzymanie pokoju i umacnianie bezpieczeństwa międzynarodowego). Jednocześnie ten traktat wprowadził trójfilarową strukturę Wspólnoty. W filarze II znalazła się Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa (ang. Common Foreign and Security Policy - CFSP), która uzyskała tym samym umocowanie w prawie pierwotnym Unii Europejskiej.

Dalsza konkretyzacja zadań następowała kolejno w: Traktacie Amsterdamskim (podpisany 02.10.1997 r., wszedł w życie 01.05.1999 r.), Traktacie Nicejskim (podpisany 26.02.2001 r., wszedł w życie 01.02.2003 r.), Traktacie Lizbońskim (podpisany 13.12.2007 r. wszedł w życie 01.12.2009 r.), który zniósł trójfilarową strukturę Unii Europejskiej. Postanowienia dotyczące WPZiB ponownie znalazły się w V rozdziale TUE, – „Postanowienia ogólne o działaniach zewnętrznych Unii”

oraz „Postanowienia szczególne dotyczące wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa”

Oficjalnie ustanowienie Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony ogłoszono na szczycie Rady Europejskiej w Helsinkach (10 – 11.12.1999 r.).

3) Jaki był dotychczasowy udział w operacjach wojskowych pod auspicjami UE (kto, kiedy, gdzie, ile i czy byli tam Polacy)?

Bośnia i Hercegowina –EUFOR Althea

To misja Unii Europejskiej (EUFOR). Cele operacji można zacytować za strona oficjalna UE

Geneza PKW EUFOR/MTT:

Zgodnie z decyzjami politycznymi i wojskowymi Polski Kontyngent Wojskowy EUFOR realizujący zadania stabilizacyjne w Bośni i Hercegowinie 30 listopada 2010 roku zakończył swoją działalność. 1 grudnia zadania doradczo-szkoleniowe w Bośni i Hercegowinie rozpoczął Polski Kontyngent Wojskowy PKW EUFOR/MTT (ang. Mobile Training Teams), w którego skład wchodziły cztery Mobilne Zespoły Szkoleniowe oraz 2 Zespoły Łącznikowe-Obszerwacyjne. Ponadto Polacy służą także w kwaterze Sił EUFOR oraz w Europejskim Oddziale Żandarmerii Wojskowej.

Do głównych zadań Polskiego Kontyngentu Wojskowego należą:

- szkolenie i budowa zdolności wojskowych Sił Zbrojnych Bośni i Hercegowiny;
- monitorowanie sytuacji bezpieczeństwa;
- współpraca z przedstawicielami władz samorządowych, instytucji publicznych i organizacji pozarządowych w strefie odpowiedzialności.

Czad –EUFOR TCHAD/RCA

Operacja EUFOR w Czadzie oraz Republice Środkowoafrykańskiej (EUFOR TCHAD/RCA) była 5. operacją wojskową Unii Europejskiej w ramach Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony (poprzednie to: CONCORDIA, ARTEMIS, ALTHEA, EUFOR RDCONGO). Celem sił pokojowych UE było powstrzymanie groźby rozprzestrzeniania się konfliktu w Darfurze (wschodni Sudan). Nie była to klasyczna operacja pokojowa, ale operacja mająca na celu zapewnienie bezpieczeństwa działaniom humanitarnym ONZ. Siły UE w Czadzie uzupełniały więc misję pokojową ONZ w Darfurze - UNAMID (African-United Nations Mission in Darfur), gdzie polityczny i etniczny konflikt, zapoczątkowany przez rebelię z 2003 r., pochłonął 200 000 ofiar.

EUFOR TCHAD/RCA była najważniejszą operacją Unii Europejskiej w Afryce oraz najliczniej reprezentowaną przez państwa członkowskie. W misji wzięło udział 3400 żołnierzy z 26 państw członkowskich. Największe liczebnie kontyngenty to: francuski (1700), polski (400), irlandzki (400), austriacki (170), hiszpański (90), belgijski (80). 22 państwa członkowskie były reprezentowane w Dowództwie Operacji (OHQ) usytuowanym w Mont Valerien we Francji. Dowódcą Operacji UE mianowano gen. broni Patricka Nasha (Irlandia), a zastępcą Dowódcy Operacji gen. dyw. Bogusława Packa (Polska). Zgodnie z Rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1861 od 15 marca 2009 r. misja EUFOR/Czad została przejęta przez misję Sił Organizacji Narodów Zjednoczonych MINURCAT (The United Nations Mission in Central African Republic and Chad).

Więcej <http://www.pkwczad.wp.mil.pl/pl/28.html>

Macedonia - Concordia

Czas trwania 15.03.2003-31.12.2003

Operacja ta przejęła zadania po operacji *Allied Harmony* NATO, które polegały głównie na stabilizowaniu sytuacji w tym państwie oraz nadzorowanie wprowadzania w życie porozumienia z Ochrydy z 2001 r. *Concordia* była pierwszą operacją, w której Unia Europejska wykorzystywała środki i zasoby NATO, zgodnie z porozumieniami podpisanymi w marcu 2003 r. (tzw. porozumienia Berlin+). Uczestniczyło w niej około 400 żołnierzy i personelu z 13 państw ówczesnej UE oraz 14 innych państw, w tym właśnie z Polski. Główne zadanie polskiego kontyngentu -w sile 25 żołnierzy- polegało przede wszystkim na ochronie obserwatorów Unii Europejskiej i [OBWE](#) oraz patrolowaniu wyznaczonego terenu.

Concordia jest pierwszą operacją UE, w której wzięli udział polscy żołnierze. Miało to miejsce jeszcze przed wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej.

Kongo- EUFOR RD Congo

EUFOR-RD Congo była czwartą operacją wojskową w ramach Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony. Była autonomiczną operacją UE przebiegającą na zasadach przepisów określonych w VII rozdziale Karty Narodów Zjednoczonych. 25 kwietnia 2005 Rada Bezpieczeństwa ONZ przyjęła rezolucję 1671 autoryzującą czasowe użycie sił UE jako wsparcia misji MONUC w czasie przeprowadzania wyborów w DRK. Operacja została przeprowadzona w pełnym porozumieniu z rządem DRK, przy współpracy z MONUC. Krajem wiodącym misji zostały Niemcy, a dowódcą operacji generał Karlheinz Vierack. W misji wzięło udział 2000 żołnierzy z 17 krajów europejskich, w tym Polska. Założenia misji były ściśle określone: siły unijne miały wspomagać MONUC w stabilizowaniu sytuacji w DRK, chronić ludność cywilną w wyznaczonym obszarze, ochraniać lotnisko w Kinszasie i być

przygotowanym na podjęcie ewentualnej misji/interwencji ratowniczej. Oddziały sił unijnych zostały ostatecznie wycofane do grudnia 2006 roku.

Polski kontyngent obejmował 85 żandarmów, wraz z dowództwem i elementem wsparcia (łącznie 130 osób), tworząc element zabezpieczenia Dowództwa Sił w Kinszasie.

Do zadań polskiego kontyngentu należała m.in. ochrona obozowiska N'dolo oraz personelu UE na lotnisku N'djili, zadania eskortowe oraz, w razie potrzeby, inne zadania (w tym odbijanie zakładników oraz oznaczanie ładunków wybuchowych na terenie obozowiska). Polski kontyngent odpowiadał także za zabezpieczenie przetrzutu innych jednostek tzw. advanced elements.

W Kongo, pierwsze od 45 lat wybory parlamentarne, czyli zasadniczy cel misji, zakończyły się sukcesem, a siły unijne i oenzetowskie nie dopuściły do wybuchu większych zamieszek.

Ministerstwo Obrony Narodowej
Departament Prasowo Informacyjny
newsroom@mon.gov.pl
+48 22 6840-230

5) Jakie zmiany w WPBiO Unii niesie Traktat Lizboński?

1. Wprowadzenie w art. 42 Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony do tekstu Traktatu w nowej postaci jako Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony.

2. Potwierdzenie zobowiązania do stopniowego kształtowania wspólnej polityki obronnej, która może prowadzić do wspólnej obrony, jeśli Rada Europejska, stanowiąc jednomyślnie, tak zadecyduje. Zapis ten przypomina, że jednomyślność pozostaje normą w obszarze WPBiO.

3. Zobowiązanie do udostępniania przez państwa członkowskie wojskowych i cywilnych zdolności (w tym sił wielonarodowych) w celu realizacji WPBiO.

4. Umieszczenie w tekście Traktatu paragrafów (art. 42.3 i 45) dot. funkcjonującej już wcześniej Europejskiej Agencji Obrony (European Defence Agency – EDA), która określa wymogi operacyjne i wspiera środki ich realizacji, bierze udział w określaniu europejskiej polityki w zakresie zdolności i uzbrojenia, wspomaga Radę w ocenie poprawy zdolności wojskowych oraz wzmacnia bazę przemysłową i technologiczną sektora obrony.

5. Potwierdzenie w art. 42.4 zasady i praktyki jednomyślności w sprawach dotyczących obronności, w tym w przypadku decyzji dot. podjęcia misji. Jednomyślna decyzja może być podjęta na wniosek Wysokiego Przedstawiciela UE ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa lub z inicjatywy państwa członkowskiego. Ostatnie zdanie w tym paragrafie zmierza do zapewnienia większej spójności między instrumentami unijnymi a państwami członkowskimi: „Wysoki Przedstawiciel może zaproponować, w stosownych przypadkach wspólnie z Komisją, użycie zarówno środków krajowych, jak i instrumentów Unii”.

6. Danie możliwości tym państwom, które spełniają wyższe kryteria zdolności wojskowej i które zaciągnęły w tej dziedzinie dalej idące zobowiązania mając na względzie najbardziej wymagające misje, ustanowienia stałej współpracy strukturalnej w ramach Unii (Permanent Structured Cooperation – PESCO).

7. Powierzenie wykonania misji grupie państw członkowskich. Wykonanie takiej misji reguluje art. 44.

8. Wprowadzenie w art. 42.7 „klauzuli wzajemnej pomocy”, zobowiązującą państwa UE do udzielenia sobie wsparcia w przypadku zbrojnej agresji na jedno z nich. Zapisy Traktatu jednocześnie uwzględniają specyfikę polityki bezpieczeństwa poszczególnych państw członkowskich UE, w tym neutralność czy przynależność do NATO.

9. Poszerzenie zakresu tzw. Zadań Petersberskich, dla realizacji których WPBiO została powołana. Zadania te obejmują: „wspólne działania rozbrojeniowe, misje humanitarne i ratunkowe, misje wojskowego doradztwa i wsparcia, misje zapobiegania konfliktom i utrzymywania pokoju, misje zbrojne służące zarządzaniu kryzysowemu, w tym misje przywracania pokoju i operacje stabilizacji sytuacji po zakończeniu konfliktów.”

10. Wprowadzenie klauzuli solidarności (Część V Tytuł VII, artykuł 222 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej) w przypadku ataku terrorystycznego, klęski żywiołowej lub katastrofy spowodowanej przez człowieka. Idea klauzuli narodziła się w wyniku ataków terrorystycznych w Madrycie w 2004 r. Podkreślić należy, że nie jest to zasadniczo mechanizm w ramach WPBiO, dopuszczający jednak wykorzystanie środków wojskowych.

11. Legitymacja parlamentarna i nadzór Parlamentu Europejskiego nad obszarem WPZiB/WPBiO zostały zagwarantowane poprzez: art. 36 Traktatu o Unii Europejskiej odnoszący się do roli Parlamentu Europejskiego, jego rolę w procedurze budżetowej oraz Protokół nr 1 dotyczący roli Parlamentów Narodowych.

MISJE cywilne i Operacje wojskowe:

UE prowadzi szereg operacji zarządzania kryzysowego o charakterze cywilnym i wojskowym, stając się powoli jednym z najważniejszych graczy na polu bezpieczeństwa międzynarodowego.

Na załączonej mapie pokazano jak szeroki jest obszar zaangażowania Unii Europejskiej w prowadzeniu różnego rodzaju operacji wojskowych i misji obserwacyjnych, policyjnych i szkoleniowych w ramach Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony.

Do najważniejszych należą operacje wojskowe w Bośni i Hercegowinie i antypiracka w Somalii oraz misje cywilne w Afganistanie, Gruzji, Kosowie i Strefie Gazy.

Głównym celem misji cywilnych Unii Europejskiej jest odbudowa struktur bezpieczeństwa i administracji państwa po zakończeniu konfliktu. W misjach tych uczestniczą obserwatorzy cywilni o specjalnościach: MSWiA (policjanci), funkcjonariusze służby celnej, straży granicznej, prawnicy, ekonomiści, specjaliści od infrastruktury.

I Misje cywilne trwające (w nawiasie liczebność):

EUBAM – Mołdawia i Ukraina (200)
EUMM GEORGIA – Gruzja od 2008 (401)
EUPOL AFGHANISTAN – Afganistan od 2007 (509)
EUJUSTLEX – Irak/Bruksela od 2005 (60)
EUPOL RD Congo – Kongo od 2007 (58)
EUSEC RD Congo – Kongo od 2005 (47)
EUBAM RAFAH – Terytorium Palestyńskie od 2005 (21)
EUPOL COPPS – Terytorium Palestyńskie od 2006 (83)
EULEX KOSOVO – Kosowo od 2008 (2858)
EUPM – Bośnia i Hercegowina od 2003 (275)

II Misje cywilne zakończone:

EUPAT – Macedonia w 2006
EUPOL PROXIMA – Macedonia między 2004 – 2005
EUJUST THEMIS – Gruzja między 2004 – 2005
AMM Monitoring Mission – Aceh/Indonezja między 2005 – 2006
***Cywilno – wojskowa wspierająca do AMIS II – Sudan i Darfur między 2005 – 2006
EUPOL Kinshasa – Kongo między 2005 – 2007
EU SSR Guinea Bissau – Gwinea Bissau między 2008 – 2010

III Operacje Wojskowe trwające (w nawiasie liczebność)

EUFOR ALTHEA – Bośnia i Hercegowina od 2004 (1412)
EUNAVFOR ATALANTA – od 2008 (1573)
EUTM SOMALIA – Somalia od 2010 (105)

IV operacje wojskowe zakończone:

Ministerstwo Obrony Narodowej
Departament Prasowo Informatyczny
newsroom@mon.gov.pl
+48 22 6840-230

***Cywilno – wojskowa wspierająca do AMIS II – Sudan i Darfur między 2005 – 2006

EUFOR RD Congo – Kongo w 2006

ARTHEMIS – Kongo w 2003

EUFOR Tchad/RCA – Czad i Republika Środkowej Afryki między 2008 – 2009

CONCORDIA – Macedonia w 2003

[Mapa Misji](#)

Źródło:

<http://consilium.europa.eu/showPage.aspx?id=268&lang=PL>

Ministerstwo Obrony Narodowej
Departament Prasowo Informatyczny
newsroom@mon.gov.pl
+48 22 6840-230

Institucje wojskowe i polityczne na szczeblu unijnym odpowiedzialne za WPBiO

Komitet Polityki i Bezpieczeństwa [The Political and Security Committee](#) (PSC) tworzą stali przedstawiciele państw członkowskich w randze ambasadorów. Komitet na bieżąco obserwuje sytuację międzynarodową w dziedzinach objętych wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa oraz przygotowuje dyskusję Rady ds. Zagranicznych (*Foreign Affairs Council*). Pod kierunkiem Rady i wysokiego przedstawiciela sprawuje on kontrolę polityczną i kierownictwo strategiczne nad operacjami zarządzania kryzysowego UE.

Komitet Wojskowy Unii Europejskiej - [The European Union Military Committee](#) (EUMC) jest najwyższym organem wojskowym UE. Najczęściej spotyka się w formie stałych przedstawicieli wojskowych przy UE, zaś cztery razy do roku na szczeblu Szefów Sztabów Generalnych państw członkowskich. Stanowi forum konsultacji państw członkowskich w sprawach wojskowych. Komitet przedstawia Komitetowi Politycznemu i Bezpieczeństwa opinie i rekomendacje nt. wojskowych aspektów WPBiO dla. Prace Komitetu wspiera Grupa Robocza Komitetu Wojskowego (EUMCWG).

Sztab Wojskowy UE ([The European Union Military Staff](#) (EUMS)). Jest to ciało odpowiedzialne za proces planowania strategicznego, wczesnego ostrzegania, oceny sytuacji bezpieczeństwa oraz dostarczania analiz wojskowych Wysokiemu Przedstawicielowi ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa. W skład Sztabu wchodzi Komórka Cywilno-Wojskowa, której zadaniem jest pomoc w planowaniu i prowadzeniu operacji reagowania kryzysowego UE. Komórka ma być zdolna do utworzenia w krótkim czasie Centrum Operacyjnego, zdolnego do samodzielnego dowodzenia wybraną operacją.

Z dniem 1.01.2011r. Sztab Wojskowy został przeniesiony z Sekretariatu Rady Unii Europejskiej do Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (European External Action Service - EEAS).

Grupa Polityczno-Wojskowa (Politico – Military Group – PMG). PMG jest grupą roboczą Rady UE, której głównym zadaniem jest przedstawienie opinii i zaleceń przedstawianych do zatwierdzenia przez Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa w sprawach odnoszących się do polityczno-wojskowych aspektów WPBiO

PRZYDATNE linki

[CONSILIUM - Strona główna](#)

[Polska prezydencja - polskie przewodnictwo w Radzie UE - przygotowania](#)

[Premier](#)

[Ministerstwo Obrony Narodowej - serwis internetowy :: Strona Główna ::...](#)

[Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej](#)

[Stałe Przedstawicielstwo Rzeczypospolitej Polskiej przy Unii Europejskiej w Brukseli](#)

[European Union - EEAS \(European External Action Service\) | Homepage](#)

[CSDP](#)

Więcej informacji na temat polskiej Prezydencji znaleźć można na oficjalnej stronie www.pl2011.eu

Ministerstwo Obrony Narodowej
Departament Prasowo Informacyjny
newsroom@mon.gov.pl
+48 22 6840-230